

Vergaderjaar 2025–2026

36 045

Situatie in Oekraïne

Nr. 292

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 april 2026

In het debat over vier jaar oorlog in Oekraïne op 24 maart jl. heeft uw Kamer verzocht de volgende informatie te ontvangen:

- Een overzicht van de begrote uitgaven voor de militaire steun aan Oekraïne;
- Een overzicht met alle kasschuiven van 2022–2029;
- Een financieel overzicht van alle geleverde steun;
- Antwoord op de vraag of er een verschil zit tussen de naar de Kamer gecommuniceerde gerealiseerde steun en de actuele vervangingswaarde van die steun.

Met deze brief doe ik u de gevraagde informatie toekomen.

De militaire steun aan Oekraïne nader toegelicht

De Nederlandse steun aan Oekraïne is omvangrijk en intensief. Een sterke Oekraïense krijgsmacht is de eerste verdedigingslinie tegen de Russische dreiging ook richting de rest van Europa. Het is van groot belang dat de Oekraïense defensiecapaciteit en slagkracht verder wordt versterkt, ook voor de lange termijn. De Nederlandse militaire steun aan Oekraïne bestaat uit directe levering van materieel uit eigen voorraad, commerciële verwervingen waartoe ook bijdragen aan internationale samenwerkingsprojecten worden gerekend, en de bijdrage aan het NAVO Ukraine Comprehensive Assistance Package (UCAP).

Sinds de eerste militaire steun in 2022 is er een verschuiving opgetreden van levering uit eigen voorraad en af te stoten materieel, naar in toenemende mate levering door commerciële verwerving. Commerciële verwerving beperkt de effecten op de eigen gereedheid en draagt tevens bij aan de opschaling van de Nederlandse en Europese defensie-industrieën om zowel Oekraïne als onze eigen krijgsmacht tijdig van de juiste capaciteiten te voorzien.

De commerciële leveringen leiden direct tot kasuitgaven, waardoor de begrote en gerealiseerde uitgaven gelijk lopen. Het uit eigen voorraad geleverde materieel leidt daarentegen op het moment van levering niet tot uitgaven. Pas wanneer het materieel voor de Nederlandse krijgsmacht wordt vervangen leidt dit tot uitgaven die worden verantwoord op het Defensiematerieelbegrotingsfonds. Aangezien er voor veel Defensiematerieel sprake is van lange levertijden, kan er een meerjarig verschil bestaan tussen het oorspronkelijke moment waarop materieel aan Oekraïne werd overgedragen en het moment van de uitgaven. Het gevolg is dat de geleverde steun en de begrote militaire steun qua kasritme van elkaar verschillen. In onderstaande tabellen wordt dit verschil inzichtelijk gemaakt.

Begrote uitgaven en kasschuiven

De militaire steun aan Oekraïne wordt grotendeels gefinancierd vanuit de Defensiebegrotingen. Het overige deel betreft uitgaven aan het UCAP door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Voorgaande kabinetten hebben in totaal € 14,3 miljard toegekend aan (bruto) uitgaven voor de militaire steun, zoals ook is toelicht in de meest recente leveringenbrief.¹ Daarnaast stelt het kabinet Jetten, zoals aangekondigd in het coalitieakkoord, jaarlijks circa € 3 miljard euro (netto) beschikbaar in de periode 2026–2029. Hiermee zet het kabinet de steun aan Oekraïne onverminderd voort.

Deze middelen zijn momenteel als volgt in de begrotingen verwerkt:

<i>Bedragen in miljarden (kasuitgaven)</i>										
Begrote steun	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal	
Defensiebegroting	€ 0,2	€ 1,0	€ 2,5	€ 5,0	€ 2,1	€ 0,8	€ -	€ -	€ 11,6	
Defensiematerieelbegrotingsfonds	€ 0,0	€ -	€ 0,1	€ 0,7	€ 0,5	€ 0,5	€ 0,6	€ 0,1	€ 2,6	
Buitenlandse Zaken (NAVO UCAP)				€ 0,1	€ 0,0				€ 0,1	
Subtotaal	€ 0,2	€ 1,0	€ 2,6	€ 5,8	€ 2,7	€ 1,2	€ 0,6	€ 0,1	14,3	
Coalitieakkoord										
Voortzetting militaire steun Oekraïne						€ 3,0	€ 3,0	€ 3,0	€ 9,0	
Dekking bestaande middelen (defensie begroting)						€ -1,0	€ -0,6	€ -0,1	€ -1,7	
Kasschuif (Voorjaarsnota 2026)					€ 0,4			€ -0,4	€ -	
Totaal bruto	€ 0,2	€ 1,0	€ 2,6	€ 5,8	€ 3,1	€ 3,2	€ 3,0	€ 2,6	€ 21,6	
Ontvangsten		€ -0,1	€ -0,2	€ -0,3	€ -0,1	€ -0,2			€ -0,9	
Totaal netto	€ 0,2	€ 1,0	€ 2,5	€ 5,5	€ 3,0	€ 3,0	€ 3,0	€ 2,6	€ 20,7	

De tabel toont de begrote *bruto* en *netto* uitgaven, door afronding kan de optelsom afwijken. De middelen die voor militaire steun vrij zijn gemaakt in het Coalitieakkoord staan op de Aanvullende Post van Financiën en worden bij een volgend begrotingsmoment toegevoegd aan de Defensiebegroting. De uitgaven begroot door Defensie betreffen zowel de uitgaven van de Defensiebegroting als van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF), waar de vervanging begroot is van eigen militair materieel dat eerder aan Oekraïne geleverd is.

De middelen zijn in een kasritme geplaatst dat aansluit op de planning van de leveringen aan Oekraïne. De defensie-industriële markt is echter dynamisch, er heerst schaarste. Daarnaast zijn de behoeften van Oekraïne mede onderhevig aan de situatie aan het front. Hierdoor kunnen de behoeftes van Oekraïne ook veranderen. Het kabinet hanteert als uitgangspunt dat de steun zo goed mogelijk aansluit bij de noden van Oekraïne. Daarom kan het kasritme gedurende een begrotingsjaar ook wijzigen.

¹ Kamerstuk 22 054, nr. 479

In de afgelopen jaren hebben er meerdere «kasschuiven» plaatsgevonden op het voor militaire steun beschikbare budget. Deze zijn consequent toegelicht in de begrotingsstukken van zowel Defensie (suppletoire begrotingen en ontwerp-begrotingen) als de budgettaire nota's van Financiën (Voorjaars-, Najaars- en Miljoenennota). De grootste kasschuiven, van boven de € 100 miljoen, worden hieronder toegelicht:

- Bij 1^e suppletoire begroting 2024 is € 200 miljoen van 2024 naar 2025 geschoven vanwege later dan verwachte betalingen op een aantal steunmaatregelen;
- Bij 2^e suppletoire begroting 2024 en nota van wijziging op de Ontwerp-begroting 2025 is € 750 miljoen van 2024 naar 2025 geschoven omdat op een aantal steunmaatregelen de betalingen niet meer in 2024 konden plaatsvinden, maar wel begin 2025;
- Bij 1^e suppletoire begroting 2025 is € 2 miljard van de € 3,5 miljard extra toegevoegde middelen aan 2026 ter continuering van de steun, naar 2025 geschoven om versnelling van de militaire steun te bewerkstelligen.
- Bij 1^e suppletoire begroting 2026 wordt € 437 miljoen van 2029 naar 2026 geschoven. Deze kasschuif wordt verderop in deze brief nader toegelicht.

Naast deze kasschuiven is met een nota van wijziging op de 2^e suppletoire begroting 2025 versneld € 700 miljoen beschikbaar gesteld aan de Defensiebegroting t.b.v motie Klaver².

Dit kabinet zet in het coalitieakkoord de militaire steun aan Oekraïne onverminderd voort en stelt in de periode 2027 tot en met 2029 extra middelen ter beschikking. Hiermee komt de begrote militaire steun in de jaren 2026–2029 uit op circa € 3 miljard per jaar om militaire steun aan Oekraïne voort te zetten en waarvan een deel bestemd is voor de vervanging van reeds in het verleden geleverd materieel uit eigen voorraad. Deze middelen zijn gereserveerd op de Aanvullende Post van het Ministerie van Financiën en zullen bij een volgend begrotingsmoment naar de Defensiebegroting worden overgeheveld.

Tijdens het debat over de Defensiebegrotingen 2026 op 5 maart jl. heb ik uw Kamer aangegeven dat het kabinet zal bezien of de voor 2026 beschikbare middelen bij Voorjaarsnota/Startnota kunnen worden opgehoogd. Zoals u in de Voorjaarsnota en bijhorende 1^e suppletoire begroting van Defensie heeft kunnen zien, heeft het kabinet besloten om in 2026 € 437 miljoen aan aanvullende militaire steun beschikbaar te stellen voor Oekraïne. De middelen komen uit de Coalitieakkoordmiddelen. Het genoemde bedrag wordt van de Aanvullende post overgeheveld naar de Defensiebegroting en vervolgens via een kasschuif van 2029 naar 2026 verplaatst. Dit is verwerkt in de 1e suppletoire begroting van Defensie. De totale militaire steun in 2026 bedraagt hiermee circa € 3 miljard, waarvan circa € 0,5 miljard bestemd is voor de vervanging van reeds in het verleden geleverd materieel uit eigen voorraad.

Overzicht van de geleverde steun en toelichting over de gehanteerde vervangingswaarde

In de meest recente leveringsbrief³ over de steun aan Oekraïne werd uw Kamer geïnformeerd dat Nederland tot 2 februari jl. ca. € 11,7 miljard aan militaire steun heeft geleverd. De geleverde steun bestaat uit commerciële leveringen, die gemeten wordt in gerealiseerde *bruto* kasuitgaven, en

² Kamerstukken II 2025/2026, 36 045, nr. 261

³ Kamerstuk 22 054, nr. 479

levering van militair materieel uit eigen voorraad. Daarnaast vallen de bijdragen aan het NAVO UCAP onder militaire steun in de leveringenbrief⁴. De geleverde steun per jaar is als volgt:

Bedragen in miljarden (kasuitgaven)

Geleverde steun	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
Defensie	€ 1,0	€ 1,6	€ 3,1	€ 5,5	€ 0,3				€ 11,5
Buitenlandse Zaken (NAVO UCAP)	€ 0,0	€ 0,1		€ 0,1					€ 0,2
Totaal	€ 1,0	€ 1,6	€ 3,1	€ 5,6	€ 0,3	€ -	€ -	€ -	€ 11,7

Commerciële leveringen en de bijdrage aan NAVO UCAP hebben geen vervangingswaarde, ze leiden direct tot kasuitgaven, waarvan de cumulatieve waarde in de leveringenbrief wordt gerapporteerd. De gehanteerde waarde in de leveringenbrief voor de leveringen uit eigen voorraad is de *vervangingswaarde*. Er is daarmee geen verschil tussen de met de Kamer gecommuniceerde steun en de vervangingswaarde. Hierbij dient voor de volledigheid aangegeven te worden dat de vervangingswaarde op het moment van levering wordt bepaald, niet later bij de daadwerkelijke vervanging. Het is daarom mogelijk dat bij de vervanging de actuele kosten hoger of lager zijn dan ten tijde van de levering werd ingeschat. Daarnaast is de vervanging ook onderhevig aan de dynamiek van de defensie-industriële markt, waardoor het verwachte kasritme op het DMF bij diverse begrotingsmomenten aangepast moest worden.

De Minister van Defensie,
D. Yeşilgöz-Zegerius

⁴ De eerste € 0,1 miljard aan uitgaven NAVO UCAP is in de Rijksbegroting niet opgenomen als zijnde militaire steun maar als niet-militaire steun, vanaf 2025 is dit aangepast. Daarom lijkt in dit overzicht van militaire steun alsof er meer aan NAVO UCAP is uitgegeven dan begroot, dit is niet het geval.